

deres Hensigt, at Børnene skulde have en lærd videnskabelig Danielse, hvorimod Horsens, som er en større By, har Leilighed til at have et privat Institut, og at altsaa der endeel af de Børn ere satte ind, som ellers maatte have været satte ind i den lærde Skole, da deres Forældre ikke vilde sætte dem i den almindelige Borger-skole. Det var kun denne ene Bemærkning, jeg vilde anføre til Styrke for den store Træng, der er til Realundervisning, navnlig i saadanne Byer, som ikke ere store nok til at have private Instituter.

**Mundt:** Jeg vil blot tillade mig et Par Bemærkninger med Hensyn til hvad den ærede Cultusminister og andre ærede Talere have fremsført. Den ærede Cultusminister bemærkede, at jeg i min Beregning vistnok ikke havde taget Hensyn til den forøgede Udgift, der vilde følge af den nye Lov, som idag har været til 1ste Behandling, angaaende Lønninger for Lærerne ved de lærde Skoler, og det er ganske rigtigt — det har jeg heller ikke. Dette faaer imidlertid kun Indsydelse med Hensyn til de Udgifter, Skolerne ville foraarsage i Fremtiden, og altsaa med Hensyn til Forholdet imellem hvad der tabes ved at nedlægge Skolen, og hvad det vil koste at beholde den, men ikke paa selve det Tab, som jeg angav til 4,650 Rd. Forøvrigt skal jeg bemærke, at dette kun vil blive en meget ringe Sum, og at der ikke kan være Tvivl om, at Kolbing Commune med Glæde vil udrede den, naar den kan opnaae at beholde Skolen. Jeg skal endvidere tillade mig en Bemærkning med Hensyn til en anden Uttring af den ærede Cultusminister. Han bemærkede nemlig, at det ikke var en Overilelse fra Regjeringens Side nu at tænke paa at nedlægge Kolbing Skole. Det har heller ikke været min Mening, det er ikke i den Betydning, jeg har taget Ordet Overilelse; den Overilelse, jeg sigtede til, er ikke i Begreb med at begaaes nu, men det er en Overilelse, som man har været i Begreb med at begaae lige fra 1844. Jeg troer, at den Skoleplan, som jeg sigter til, skriver sig ikke blot fra 1850, men er endnu ældre. Det første Udcast til denne, som med Nødvendighed førte til de følgende Skridt, er allerede ældre

end 1844, dengang Kolbing Skole, om hvis Nedlæggelse der nu er Tale, blev udvidet. Det, som jeg tillod mig at ytre om en mulig Overilelse, var altsaa ikke saaledes meent; men jeg mener, at en saadan Plan, selv om den end, hvad jeg erkjender, har været modent overvejet og fuldkommen consequent gennemført, dog alligevel kan have været af den Bessaffenhed, at den førte til at gjøre saadanne Skridt, som man siden vanskeligt kunde gjøre om igjen, hvis Tidens Aand førte til andre Betragtningmaader om det høiere Underviisningsvæsen. Der var ogsaa en Skolereform, jeg troer af 1814, der var meget omfattende, men der var ikke forløbet mere end 30 Aar, før man erkjendte, at den ikke opfyldte sit Niemed. Jeg troer saaledes heller ikke, at der vil forgaae mere end 30 Aar efter 1844, før man atter erkjender, at man er paa en Vej, der taaler nogen Forandring, og endsskjønt de Skridt, der ere blevne foranledigede ved denne Plan, nemlig Skolens Nedlæggelse, have i deres hele Tendents fundet Understøttelse af den lovgivende Magt i nærværende Tid, saa troer jeg dog, at det for en stor Deel er af ganske andre Motiver end dem, der have ledet Regjeringen til at foreslaae dem. For Regjeringen er Nedlæggelsen af Skoler et nødvendigt Led af den hele Reformplan, der sigter til at føre Skolerne til en høiere Fuldkommenhed, men som tillige nødvendigt fører med sig, at Antallet af dem, der skulle nyde godt af Underviisningen, maa indskrænktes i en betydelig Grad, hvorimod jeg troer, at Tidens Aand fører med sig, som et uafviseligt Krav, at Underviisningen bliver tilgængelig for Saamange som muligt, og at Forfjellen, Skillemuren imellem den lærde og Realunderviisningen, skal nedbrydes.

Endnu maa jeg udbede mig Tilladelse til at gjøre nogle Bemærkninger med Hensyn til hvad den ærede Ste. Landsþingsmand for 3die Kreds (Schou) yttrede. Han fremsatte Noget, der synes at være meget i Faveur af Lovudkastet, og som jeg derfor gjerne vil imodegaae. Han bemærkede nemlig, at Slagelse Commune havde fundet sig særdeles tilfreds med den Forandring, der er steet der, da Erfaringen havde vist, at Communen fandt sig bedre tjent med Real-skolen end med den lærde Skole.